

ת"פ 15299/03/12 - מדינת ישראל נגד זוהר חלילי, יוחנן פורצנל, אילן בן שיטרית

בית משפט השלום באילת

ת"פ 15299-03-12 מדינת ישראל נ' חלילי ואח'

בפני כב' השופט יוסי טופף
המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד גיורא עדתו

נגד
הנאשמים:

1. זוהר חלילי
ע"י ב"כ עו"ד נמרוד אברם
מטעם הסנגוריה הציבורית
2. יוחנן פורצנל
ע"י ב"כ עו"ד גד קינן
מטעם הסנגוריה הציבורית
3. אילן בן שיטרית (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד יהונתן רבינוביץ
מטעם הסנגוריה הציבורית

החלטה

לפניי בקשה לביטול כתב האישום, שהוגש נגד שלושת הנאשמים, בטענה שהעובדות המתוארות בו אינן מהוות עבירה.

כללי

1. כתב האישום, אשר הוגש כנגד שלושת הנאשמים, ולימים תוקן, מייחס להם עבירות של פגיעה בשמורת טבע בניגוד לסעיפים 30(ד) ו-57(ב) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח-1998 (להלן: "**החוק**") ובניגוד לתקנה 9 לתקנות גנים לאומיים ושמורות טבע (איסור פגיעה בערכי טבע מוגנים וההגנה עליהם), תשכ"ח-1968 (להלן: "**תקנות גנים לאומיים**"); פגיעה בדגים בניגוד לתקנה 2 לתקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות), תשל"ט-1979 (להלן: "**תקנות שמורות הטבע**") ולסעיף 57(ב) לחוק; הכנסת כלי או מכשיר העלול לפגוע בערך טבע מוגן בניגוד לתקנה 5 לתקנות גנים לאומיים ולסעיף 57(ב) לחוק; הכנסת חומר זר לשמורה בניגוד לתקנה 10 לתקנות הגנים הלאומיים ולסעיף 57(ב) לחוק ואי ציות להוראות הרשות בניגוד לתקנה 13 לתקנות גנים לאומיים ולסעיף 57(ב) לחוק.

עמוד 1

בכתב האיטום המתוקן, נטען כי ביום 28.10.2011 בשעה 9:25 בקירוב, ואילך או בסמוך לכך, בתחום שמורת הטבע "הים הדרומי" במפרץ אילת, עסקו הנאשמים בדיג באמצעות חוטי דיג, מתוך סירה ממנה הטילו עוגן, במרחק של 236 מטר מקו הגאות, 50 מטר דרומית למגדל הפיקוח בשמורת חוף אלמוגים. נטען כי בכך הכניסו הנאשמים לשמורה מכשיר העלול לפגוע בה ובערכי טבע מוגנים, ללא היתר. צוין כי הנאשמים ביצעו את המיוחס להם, למרות שבמקום מוצב שילוט האוסר על כך.

2. בפתח הדיון טענו הנאשמים, באמצעות באי כוחם, כי העובדות המתוארות בכתב האיטום אינן מהוות עבירה.

טענות הצדדים

3. ב"כ הנאשם 1 השתית טענתו על תקנה 6 לתקנות גנים לאומיים, המתירה דיג, באמצעות חכה, מחוץ לתחום של 200 מטר מקו שפל המים שבחוף שמורת האלמוגים. נטען כי המדובר בהוראה ספציפית הגוברת על כל הוראה כללית אחרת. לשיטת ההגנה, המחוקק המשנה בחר שלא לבטל תקנה זו בשעה שהתקין את תקנות שמורות הטבע המאוחרות לתקנות גנים לאומיים. נטען כי האיסור בהליך הפלילי חייב להיות ברור ובנסיבות מקרה זה אין מקום להרשיע על סמך האמור בכתב האיטום. נטען כי הדיג שהוחרג כמותר הינו דייג באמצעות חכה.

באשר לעבירה בגין הטלת עוגן במקום, נטען כי מדובר בטענה שיש להוכיחה בראיות מתאימות.

4. ב"כ הנאשם 2 טען כי אף אם יוכחו כל עובדות כתב האיטום לא יהא די בכך כדי לבסס את העבירות המיוחסות לנאשמים. נטען כי תקנות גנים לאומיים הן בבחינת דין ספציפי משום שהן מתייחסות מפורשות ואילו תקנות שמורות הטבע הן בבחינת דין כללי שהותקן לכלל האזורים שהוכרזו כשמורת טבע. מכאן, כך נטען, גוברת תקנה 6 לתקנות גנים לאומיים, הקובעת כאמור כי מותר לדוג דגים באמצעות חכה מחוץ לתחום של 200 מטר מקו החוף. נטען כי הים במפרץ אילת הינו ים עמוק ועל כן השוני בין גאות לשפל הינו כחצי מטר, ואילו ביחס לנאשמים נטען כי הם דגו במרחק של 236 מטר מקו הגאות, כך שלבטח נמצאו הם הרחק מהאיזור בו נאסר לדוג.

ב"כ הנאשם 2 הדגיש כי הדיג המותר באיזור האמור, בו נמצאו הנאשמים לפי כתב האיטום, הוגבל לדייג בחכה בלבד.

עוד טען ב"כ הנאשם 2 כי באזור בו הותר לדוג דגים באמצעות חכה, מחייב הדבר כי מותר גם להטיל עוגן במקום, וזאת מבלי שיהא בכך הודאה מצד הנאשמים כי אכן הטילו עוגן, כפי המיוחס להם. בעניין זה הפנה ב"כ הנאשם 2 לתקנה 7 לתקנות גנים לאומיים, לפיה נאסר להכניס כלי שיט בשמורת האלמוגים בתחום שבין קו גיאות המים שבחוף לבין ה"קו החוצה", שהוא קו במים המחבר שורה של מצופים, שהונחו על ידי רשות שמורות הטבע, החוצה את שמורת האלמוגים לשנים מכיוון צפון לדרום. לשיטת ב"כ הנאשם 2 יש להסיק מתקנה זו כי מותר לשוט ובין כך גם להטיל עוגן באזור שמעבר לקו

החוצה, המסומן במצופים, ונמצא במרחק של פחות מ-200 מטר מקו גיאות המים.

5. ב"כ הנאשם 3 הצטרף לטענות הסנגורים.

6. מנגד, טען ב"כ המאשימה כי עובדות כתב האישום המתוקן מגבשות את העבירות המיוחסות לנאשמים. לשיטתו, האמור בתקנה 6 לתקנות הגנים הלאומיים אינו פוטר את הנאשמים נוכח האמור בסעיף 30(ד) לחוק האוסר לבצע פעולה המהווה פגיעה או עלולה להוות פגיעה בשמורת טבע, כאשר "פגיעה" הוגדרה באופן רחב ככוללת כל גרימת נזק לבעל חיים או הטרדתו, לרבות שינוי צורה טבעית של חי או הפרעה לריבויים ולהמשך התפתחותם הטבעית.

נטען כי שמורת הטבע בים הדרומי באילת היא שמורת טבע מוכרזת מחודש יולי 2002 ועל כן חלות עליה תקנות שמורות הטבע, ביניהן תקנה 2 האוסרת לפגוע בחי או בצומח או בדומם בתחום שמורת טבע. לעניין זה, "פגיעה" כוללת "דייג".

לטענת ב"כ התובעת, מעת שהים הדרומי באילת הוכרז כשמורת טבע בשנת 2002, הרי שתקנות גנים לאומיים אינן מהוות עוד דין ספציפי ובכל מקרה הן קודמות לתקנות שמורות הטבע.

ב"כ התובע טען כי נכון להיום חל איסור לדוג עד למרחק של 500 מטר מקו שפל המים, היות והשטח הימי מקו שפל המים ועד למרחק של 250 מ' הוכר כ"שמורת הים הדרומי" והשטח ממרחק של 250 מ' ועד 500 מ' מקו שפל המים הוכר כ"שמורת האלמוגים". לטענת המאשימה, הנאשמים דגו בתחום שמורת הים הדרומי ועל כן עברו את העבירות המיוחסות להם בגין כך.

עוד נטען כי הטענה שלא ניתן לדוג ללא הטלת עוגן הינה טענה עובדתית ולא משפטית ועל כן אין מקום בשלב זה לקבוע כי כתב האישום אינו מגלה עבירה כנגד הנאשמים.

דין ומסקנות

7. הדינים העיקריים החלים בענייננו, בפרט לשם הדיון בבקשה שלפניי, הם כדלקמן -

תקנות גנים לאומיים ושמורות טבע (איסור פגיעה בערכי טבע מוגנים וההגנה עליהם), תשכ"ח-1968, המגדירות את "השמורה" ככוללת את "שמורת האלמוגים" המוגדרת כך:

"חלק ממימי חופין ומחוף המדינה במפרץ אילת, המשתרע בין לשון היבשה הנמצאת

עמוד 3

כ-400 מטר דרומית מנחל שלמה - בצפון - לבין גבול ישראל - בדרום, ובין קו גיאות המים שבחוף - במערב - לבין גבול מימי חופין - במזרח;"

כמו כן, רלוונטיות לענייננו תקנות 4-6 לתקנות גנים לאומיים, שזו לשונן:

4. (א) לא ידוג אדם דגים ולא יפגע בהם בשמורה.
(ב) הוראות תקנת משנה (א) לא יחולו על דיג ועל דגים שנידוגו במקום ובדרך האמורים בתקנה 6.
5. לא ייכנס אדם לשמורה ולא יימצא בה כשהוא נושא או מחזיק בכלי או מכשיר העלול לפגוע בכל דרך או צורה שהיא בערך טבע מוגן שבשמורה.
6. על אף האמור בתקנות 4 ו-5, מותר לדוג דגים באמצעות חכה מחוץ לתחום של 200 מטר הנמדד מקו שפל המים שבחוף שמורת האלמוגים".

חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח-1998, המגדיר "שמורת טבע", כך:

"שטח שבו נשמרים חי, צומח, דומם, קרקע, מערות, מים או נוף, שיש בהם ענין מדעי או חינוכי, מפני שינויים בלתי רצויים במראם, בהרכבם הביולוגי או במהלך התפתחותם, ואשר שר הפנים הכריז עליו, בהתאם להוראות סעיף 22, שהוא שמורת טבע;"

סעיף 30(ד) חוק גנים לאומיים קובע כי:

"לא יבצע אדם פעולה המהווה או העלולה להוות פגיעה בשמורת טבע או בגן לאומי, אלא בהיתר בכתב מאת המנהל; לענין זה, "פגיעה" - לרבות השמדה, השחתה, הריסה, שבירה, חבלה, כתיבה, ציור או חריטה במקרקעין, הצבת שלט, גרימת נזק לבעל חיים או הטרדתו, רעייה, כריתה, קטיפה, נטילה, שינוי צורה או תנוחה טבעית של חי, צומח או דומם, או הפרעה לריבויים ולהמשך התפתחותם הטבעי, שינוי של פני הקרקע, כולל חפירה, הקמת מבנה או מיתקן, או הכנסת חומר זר, וכן השלכת פסולת או השארתה".

מכוח חוק גנים לאומיים הותקנו תקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות), תשל"ט-1979. סעיף 2 לתקנות אלה קובע כך:

"לא יפגע אדם בחי או בצומח או בדומם בתחום שמורת הטבע (להלן - שמורה)".

"פגיעה" הוגדרה בסעיף 1 לתקנות שמורות הטבע ככוללות "דייג".

8. על בסיס התשתית התחקית החלה בעניין דנא, יש טעם רב בטענות ההגנה לפיהן הדין הקובע כי מותר לדוג באמצעות חכה מחוץ לתחום של 200 מ' מקו שפל המים שבחוף שמורת האלמוגים הינו דין ספציפי החל על המקרה דנא.

9. כאמור, המאשימה טענה כי תקנות שמורות הטבע גוברות על תקנות הגנים הלאומיים בהיותן נורמה מאוחרת הגוברת על נורמה מוקדמת, בעיקר מעת שפורסמה ביולי 2002, אכרזת גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (שמורת טבע הים הדרומי אילת), תשס"ב-2002, במסגרתה הוכרז הים הדרומי באילת כ"שמורת טבע".

אכן, כפי טענת ההגנה, הוראות תקנה 6 לתקנות גנים לאומיים נותרה על כנה גם לאחר התקנת תקנות שמורות הטבע.

בספרו של א. ברק, פרשנות במשפט, כרך ראשון, עמ' 569 ואח' נאמר:

"הכלל הוא כי חוק מאוחר מבטל (במפורש או מכללא) חוק קודם כאשר קיימת ביניהם סתירה שאין ליישבה. כלל זה אינו חל מקום שההוראה המוקדמת היא מיוחדת (ספציפית) וההוראה המאוחרת היא כללית. הוראה מאוחרת וכללית הסותרת הוראה מוקדמת וספציפית אינה מבטלת את ההוראה הספציפית: "דין מיוחד דוחה דין כללי" ... הטעם לגישה זו נעוץ בעובדה כי בהעדר הוראת ביטול מפורשת, היה זה מתכליתה של הנורמה המאוחרת לחיות בצד הנורמה המוקדמת באופן שההוראה הכללית תמשיך לחול על כל דבר ועניין למעט העניינים המכוסים על ידי ההוראה המיוחדת.... החוק הכללי והמאוחר אין בכוחו לבטל במשתמע את החוק המוקדם והמיוחד...."

וכך נקבע בע"פ 946/04 מדינת ישראל נ' עובד (ניתן ביום 11.8.2004):

"יתרה מכך, הכלל הפרשני הוא כי הוראה ספציפית גוברת על הוראה כללית (Lex specialis derogat generali), ובמקרה שבפנינו, העבירה הקבועה בסעיף 13 לפקודת הסמים היא הוראה ספציפית הגוברת, בנסיבות העניין, על ההוראה הכללית שבסעיף 31 לחוק העונשין, גם אם הנורמה הכללית הקבועה בחוק העונשין היא המאוחרת בזמן לאור תיקונה בשנת 1994 (תיקון 39 לחוק העונשין)."

הוראות תקנה 6 לתקנות גנים לאומיים מתייחסות מפורשות לשמורת האלמוגים, בעוד הוראות תקנות שמורות

הטבע מתייחסות לכלל שמורות הטבע. ודוק, הוראות גנים לאומיים הינן הוראות דין ספציפיות שגוברות על הוראות כלליות שבתקנות שמורות טבע.

10. כמו כן, תמים דעים אני עם טענות ההגנה כי על הדין הפלילי להיות ברור וחד משמעי. בעניין זה ראו ספרם של י. רבין וי. ואקי, **דיני עונשין**, מהדורה שנייה, כרך א, בעמ' 93:

"הדרישה כי החוק הפלילי יהיה ברור וודאי נגזרת מעיקרון החוקיות. איסור פלילי שאינו מוגדר די צורכו באופן שהציבור ידע כיצד לכלכל את צעדיו ולהמנע מהפרתו, אינו מתיישב עם עקרון היסוד שלפיו 'אין עונשין אלא אם כן מזהירים' ... לפיכך נדרש המחוקק לנסח את דברי החקיקה הפלילית בלשון ברורה וחד משמעית."

11. עם זאת, בנסיבות המקרה דנא, ועל אף טענותיהם שובות הלב של ב"כ הנאשמים, אין בידי להגיע למסקנה כי יש מקום לבטל את כתב האישום (המתוקן) שהוגש נגד הנאשמים, בשל כך שהעובדות המתוארות בו אינן מהוות דבר עבירה.

צא וראה, ב"כ הנאשמים השתיתו עיקר טענותיהם על תקנה 6 לתקנות גנים לאומיים, אשר התירה מפורשות דייג מחוץ לתחום של 200 מטר הנמדד מקו שפל המים שבחוף שמורת אלמוגים, וזאת כחריג לאיסור על דייג בשמורה. ברם, הרשות לדוג באיזור המותר סוייגה לדיג באמצעות חכה - ואין על כך חולקין.

מעיון בכתב האישום (המתוקן) עולה כי המאשימה ייחסה לנאשמים דייג באמצעות חוטי דיג ולא באמצעות חכה. נשאלת אם כן השאלה - האם דייג באמצעות חוטי דיג שקול לדייג בחכה?

מעיון במילונים שונים עולה כי "חכה" מוגדרת באופן הבא:

במילון "אבן שושן" מוגדרת חכה כ"**מכשיר לדוג בו דגים. החכה עשויה מקרס (וו) המחובר אל חוט חזק הקשור אל קנה ארוך; בקצה הקרס שמים פתיון (תולעת, רמש וכו') לפתות ולמשוך את הדג**".

במילון "ספיר" כ"**מכשיר דיג המורכב ממקל ארוך שבקצהו קשור חוט המושלך למים, ומחובר אליו קרס חד שבקצהו מכניסים פתיון לדגים**".

ובמילון "רב מילים" כ"**אביזר המשמש לדיג דגים. החכה עשויה מוט שאליו מחובר חוט ניילון המסתובב סביב מתקן גלילי קטן, ובקצהו קרס (וו) שהדגים נתפסים בו**".

הנה כי כן, אין "חכה" ו"חוטי דייג" חד הם. משסייג המחוקק את הדיג לכזה המותר באמצעות חכה

בלבד, אין מקום, למצער לא בשלב זה, ליתן פרשנות מרחיבה לפיה החריג לכלל כולל גם חוטי דייג.

בת"פ (שלום חי') 1019/06 **מדינת ישראל - רשות הטבע והגנים נ' נגיב בן אחמד זין אל דין** (ניתן ביום 3.1.2007) נדרש בית המשפט לשאלה זו, וכך קבע:

"איני מקבל את טענת הנאשם כי לא קיים הבדל בין דיג בחוט בלבד לבין דיג בחוט עם חכת מקל. איסור על דיג בחוט בלבד נועד למנוע פגיעה במינים מסוימים שחיים במי השמורה. הדיג בחוט בלבד פוגע ומסכן מינים הרגילים לחיות במרחק של יותר מ-150 מטרים מהחוף. החוט המשמש לדיג בחכת מקל אינו מגיע למרחק שאליו מגיע חוט ללא מקל ולכן הותר הדיג באמצעות חכת מקל בלבד.

.

.

אחת הדרכים של חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998, להעניק הגנה לטבע הינה באמצעות ייעוד שטחים כשמורות טבע או גנים לאומיים. מבחינת דירוג ההגנה על ערכי טבע, מוענקת ההגנה המחמירה ביותר לערכי טבע על ידי הכרזת שטח כשמורת טבע. בשמורת טבע עיקר הדגש מושם על שמירת ערכי טבע. זאת, לעומת הייעוד של גן לאומי שם מושם הדגש על שימוש שטח "לצורכי נופש לציבור בחיק הטבע...". חלוקה זו מצדדת במתן פירוש מצמצם ביותר להיתר הניתן לפעילות נופש כגון דיג בשמורות טבע (ראו: ד' פיש, דיני איכות הסביבה בישראל, (מחשבות, תשס"ב-2002) בעמ' 587-588).

לאור האמור לעיל, הנני קובע כי הנאשם פעל בניגוד לחוק ולתקנות עת שדג באמצעות חוט ללא חכת מקל ומרשיע אותו בעבירות שיוחסו לו בעניין זה".

12. הנה כי כן, על יסוד האמור לעיל, אין בידי לקבוע, בשלב דיוני זה, כי אף לו יעלה בידי התביעה להוכיח את מלוא התשתית העובדתית, כפי שהובאה בכתב האישום המתוקן, הרי שלא יהא בה לבסס את העבירות המיוחסות לנאשמים, ועל כן נדחית טענתם.

13. אי לכך, אני קובע דיון למענה של הנאשמים לכתב האישום - **ליום 10.6.2014 שעה 9:00**. חובת התייצבות לנאשמים.

14. ההחלטה תשלח לצדדים באמצעות הדואר.

ניתנה היום, י"ח אייר תשע"ד, 18 מאי 2014, בהעדר הצדדים.